

☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞

Методи на обучение. Традиционни методи на обучение

Доц. д-р Здравка Радионова, дм
Факултет "Обществено здраве",
Медицински университет – Плевен

1. Определение и същност

- **МЕТОД** - от гръцки – начин, път, подход
- Методи на обучение – начини за съвместна дейност на преподавател и обучавани, чрез които се овладява социален опит (знания, умения, навици)
- Това са пътищата, по които обучаващият води обучаваните от незнание към знание, способ за взаимовръзка между тях

2. Избор на конкретен метод на обучение - детерминанти

- Учебната **цел**
- Спецификата на учебното **съдържание**
- Конкретната **тема**
- Учебната **задача**, която трябва да се изпълни
- Конкретните **условия** на обучение
- Учебното **време**, с което се разполага

- **Нивото** на **подготовка** на обучаваните
- **Възрастовите особености** на обучаваните

- **Личностни особености** на преподавателя

3. Функции, които изпълняват методите на обучение

- **УЧЕБНА** – свързана с дейността на обучаваните; учене, усвояване на нов учебен материал
- **ОБУЧАВАЩА** – свързана с дейността на преподавателя
- **РЪКОВОДНА** – управление на учебната дейност
- **ИНФОРМАЦИОННА** – обучаваните получават разнообразна научна информация
- **КОРИГИРАЩА** – за корекция и пропуски в учебната дейност
- **ВЪЗПИТАТЕЛНА** – овладяване на знание, което води до изграждане на степен на възпитаност; поведение, отношение

4. Свойства на методите на обучение

- **Яснота** – да бъдат разбираеми и достъпни за участниците в учебния процес
- **Насоченост** – адекватни на учебните цели
- **Резултатност** – да са ефективни, да постигат поставените цели
- **Плодотворност** – позволява да се постигнат и други резултати, освен предварително поставените
- **Надеждност** – за постигане на поставената цел
- **Икономичност** – достигане до желания резултат по най-краткия път с минимален разход на време и средства

5. Видове методи на обучение (1)

- Методи на преподаване и методи на учене
- За организация и осъществяване на учебната дейност
- За стимулиране и мотивиране на ученето
- За контрол и самоконтрол

- **Традиционни методи**
- **Активизиращи (иновационни) методи**

Видове методи на обучение (2)

Класификация на методите на обучение според етапите на учене

- ❑ **Възприемане** - **Обяснително-илюстративни**- обяснение, демонстрация, повторение, разказ, описание, инструктаж, наблюдение
- ❑ **Осмисляне** - **Евристични** – беседа, дискусия, работа в малки групи, решаване на проблемни задачи
- ❑ **Затвърждаване** - **Репродуктивно-практически методи** – самостоятелна работа, упражняване, изпълнение на практически задачи
- ❑ **Приложение** - **Изследователски методи** - решаване на казуси, условна игра на роли (игрово моделиране), метод на проектите и др.

- **Обяснително-илюстративни** Икономични (за кратко време обучаваните получават конкретна целенасочена информация
- **Репродуктивно-практически методи (11-13):** многократно, съзнателно повторение на умствени и практически действия с цел формиране, затвърждаване и усъвършенстване на необходимите умения и навици

Традиционни методи

1. **Лекционно изложение** – за кратко време, в логическа последователност, в завършен, вид се представя определен учебен материал
2. **Разказ** – описателен характер на изложението
3. **Обяснение** – правят се разяснения, допълнения в строга последователност
4. **Изложение с опонент** – по време на изложението, втори човек задава въпроси, провокира, противоречи

5.

Беседа – преподавателят задава въпроси, обучаваните отговарят, осъществява се диалог

6.

Дискусия – сложен проблем, за който няма еднозначно решение. Обмен на мнения, могат да се изкажат лични, субективни мнения. Защиават позицията си.

Видове дискусия:

- обща, ръководена, оценъчна, изследователска,
- панелна (темата се разделя на части и студентите се разделят на групи да работят по отделните части),
- дискусия по процедура “Филипс 66” (същото като панелната, но с отговорник на всяка група, който докладва),
- мозъчна буря или атака (брейнсторминг) – без предварителна подготовка

Демонстрация – показвам - видимо за всички, в забавен темп, интонационни акценти и многократни повтаряния. Показват се учебни материали (натурални обекти, картини, чертежи, модели, макети, рисунки) или опити (действия), придружени с обяснения, разяснения. Преди самостоятелната практическа работа на студентите задължително се прави демонстрация от преподавателя.

8. **Инструктаж** – в практическото обучение се ползва. Прави се устно, писмено и съчетано с практическо изпълнение. Ефективността на практическата и лабораторната самостоятелна работа зависят от качеството на инструктажа. За безопасност на работа се правят инструктажи при необходимост.
9. **Работа с книга, учебник или друга помощна литература** – бързо ориентиране в учебната литература, как да се правят тезиси, планове, конспекти и т.н.

10.

Самостоятелна работа – разглеждат я като форма, метод, средство, прием на обучение

- Целенасочена, предварително организирана, под непрякото ръководство на преподавателя
- Винаги се предхожда от инструктаж за обема, мястото, времето и показателите за качество
- Може да бъде аудиторна (по време на лекции и упражнения) и извънаудиторна (извън редовната учебна програма)
- За развиване на творческите способности на обучаваните

11.

Упражняване – за формиране и затвърждаване на практически знания, умения и навици. Това е съзнателно извършване на определени действия и тяхното повторение.

Лабораторна и практическа работа – формират се двигателни умения и навици. Етапи: планиране, извършване, контрол и оценяване. Провежда се индивидуално, групово или фронтално.

13. **Наблюдение** – възприемане, свързано с мисленето. В медицината е от изключителна важност. Някои диагнози се поставят само на базата на информацията, получена от наблюдението. Метод на физикалното изследване
14. **Учене с тренажори** – формиране на знания, умения, навици чрез технически средства, които копират оригиналните
15. **Метод дебат “за и против”** – две групи, които изказват и защитават определени мнения
16. **Метод “чек лист”** – по предварително изготвен списък се проверяват умения, знания и др.

Чеклист за оценка при определяне на кръвни групи

№	Критерии за оценка	да	грешно/ непълно	не
1.	Надписва гнездата на плочката за определяне на кръвните групи (по реда на накапване на 4-те тест-серума: анти-А, анти-А и В, анти-В и анти-Д)	✓		
2.	Подрежда шишенцата с тест-серумите по реда на надписите над гнездата		✓	
3.	Поставя малко количество кръв в отделно гнездо			✓
4.	Накапва по 1 капка от четирите тест-серума в съответните надписани гнезда	✓		
5.	С предметно стъкло пренася малка порция кръв в гнездата с тест-серумите, използвайки за всеки серум отделно ъгълче на предметното стъкло	✓		
6.	Размесва и разстила в цялото гнездо кръвта и тест-серума с кръгови движения		✓	
7.	Следи за появата на аглутинация (изчаква 5` преди отчитането)	✓		

Метод на проекта - учене чрез дейност. Цел: да се повиши активността на обучаваните, да извършват полезна практическа дейност, да се научат да преодоляват трудности, изгражда самостоятелност. Дава се за определен период от време. Може да бъде индивидуален или групов. Предварително се поставят критериите за оценка

18. **Метод “синектика”** – смесване, събиране на нееднородни неща, търсят се нетрадиционни решения
19. **Метод “инвентика”** – повече се прилага в техниката. Предмети се разделят на части и чрез изменения се получават други, нови предмети

